Бары дойдулар пролетарийдара, холбоһуҥ!

СӔРДАҤА

ССКП өлөөннөөҕү райкомун уонна үлэһиттэр депутаттарын оройуоннааҕы Советын орган

Орган Оленекского райкома КПСС и районного Совета депутатов трудящихся

Тахсара 10 сыла
№39 (1012)
Ыам ыйын
16
күнэ
Оптуорунньук
1967 сыл
Сыаната 1 харч

ЭҺИГИНИ ҮӨРЭХ

ЗАВЕДЕНИЕЛАРА ЫҤЫРАЛЛАР!

ХАННА ҮӨРЭНЭ БАРЫАХХА?

ДОЙДУ киин үрдүк үөрэҕин заведениеларыгар, Саха государственнай университетыгар уонна республика аналлаах орто үөрэҕин заведениеларыгар биһиги оройуоммутуттан билигин 70-тан тахса киһи үөрэнэр, ол иһиттэн ааспыт үөрэх сылыгар биһиги оройуоммут 42 ыччата үөрэххэ ыытыллыбыта. Кинилэр үөрэҕи ылыларын билиҥҥи туругунан 1970 сылга оройуон үгүс бэйэтин төрүт олохтоох ыччаттара үрдүк, орто үөрэхтэнэн кэлэн, оройуон культурнай, хаһаайыстыбаннай о.д.а. тэрилтэлэрэ олохтоох кадрдарынан хааччыллар кыахтаныахтара.

Быйыл эмиэ Саха государственнай университетыгар уонна аналлаах орто үөрэх заведениеларыгар киириигэ биһиги оройуоммутугар конкуруһу таһынан маннык миэстэлэр бааллар:

Саха государственнай университетыгар	—6 миэстэ,
Алданнааҕы медицинскэй училищеҕа	—1 миэстэ,
Бүлүүтээҕи педагогическай училищеҕа	—3 миэстэ,
Алданнааҕы политехническэй техникумҥа	—2 миэстэ,
Өлүөхүмэтээҕи тыа хаһаайыстыбатын механизациялааһын техникумугар	—2 миэстэ,
Якутскайдааҕы кооперативнай техникумҥа	—2 миэстэ,
Якутскайдааҕы культпросвет. оскуолаҕа	—2 миэстэ,
Якутскайдааҕы медицинскэй училищеҕа	—2 миэстэ,
Якутскайдааҕы дошкольнай училищеҕа	—2 миэстэ,
Якутскайдааҕы педагогическай училищеҕа	—3 миэстэ,
Намнааҕы педагогическай училищеҕа	—2 миэстэ,
Якутскайдааҕы тыа хаһ-тын техникумугар	—2 миэстэ,
Якутскайдааҕы өрүс училищетыгар	—1 миэстэ,
Якутскайдааҕы үп техникумугар	—1 миэстэ,
Якутскайдааҕы сибээс техникумугар	—1 миэстэ.

Маны таһынан Саха государственнай университетыгар конкурустаах 9 миэстэ бэриллиннэ. Билигин үөрэхтэ барар баҕалаахтартан хайыы-үйэҕэ сайабылыанньалар киирэн эрэллэр. Киниләр үгүстэрэ производственниктар. Холобур, совхоз Дьэлигдэтээҕи отделениетын бригадатуттан Алексей Сергеевтэн, эмиэ ити отделение табаһыта Валерий Николаевтан, маны таһынан 7 ыччат ыытыга Якутскайдааҕы государственнай университекка киирээри бэлэмнэнии курска үөрэнэ сылдьаллар.

Онуоха быйыл ыччаттары уонна комсомолецтары үөрэххэ ыытыга ЫБСЛКС райкомун секретара К. И. Старостин председателлээх аналлаах комиссия тэриллиннэ.

Үөрэххэ киириэн баҕалаахтар сайабылыанньаҕытын ЫБСЛКС райкомугар биэриҥ!

Сыыппаралар, чахчылар

* 1917 сылга Саха уобалаһыгар 254 учуутал, 18 врач, 4 агроном, 1 зоотехник бааллара. Ити оннугар 1500 аҕабыыттаах 333 таҥара дьиэтэ үлэлиирэ. Олохтоох нэһилиэнньэ 0,7 сыры-һыана эрэ үөрэхтээбэ.

* Билигин биһиги республикабытыгар хас түөрт киһиттэн биир киһи үөрэнэр, 45417 специалист, ол иһиттэн 14914 үрдүк үөрэхтээх специалист үлэлиир.

* Саха АССР-га 16 научнай учреждение баар. Тиһэх сэттэ сылга научнай үлэһиттэр ахсаннара 3,3 төгүл улаатта. 980 научнай үлэһиттээхпит, ол иһигэр 17 наука доктора, 209 наука кандидата баар.

* Республика уонсай үөрэҕин 626 оскуолатыгар 136768 киһи үөрэнэр. Ити 1917 сыллаахха тэҥнээтэххэ 29 төгүлүнэн элбэх. Киниләри үөрэтиигэ 9127 педагог үлэлиир. Киниләр ортолоругар 60 киһи РСФСР оскуолатын үтүөлээх учууталын, 351 Саха АССР оскуолатын үтүөлээх учууталын бочуоттаах аатын сүгэллэр.

* Саха государственнай университетыгар 5300 студент үөрэнэр. 18 орто үөрэх анал заведениеларыгар 10 тыһыынчаттан тахса киһи үөрэнэр.

* Норуот доруобуйатын харыстабылыгар 7 тыһыынча киһи үлэлиир. Киниләртэн 1245 киһи врач. 50 киһи РСФСР үтүөлээх врачын, 152 киһи Саха АССР үтүөлээх врачын бочуоттаах аатын сүгэллэр.

* Саха сиригэр 42 совхоз, 45 колхоз баар.

Советскай-Болгарскай дуогабар

СОФИЯ. Бу дьыл ыам ыйын 12 күнэ. (ССТА). Бүгүн манна Советскай Социалистическай Республикалар Союзтарын уонна Болгария Народнай Республикатын икки ардыгар Эйэ иһин, бииргэ үлэлээһиҥҥэ уонна хардарыта көмөлөсүһүүгэ дуогабар илии баттанна. Дуогабар 20 сыл соруоктаах түһэрсиллиннэ.

Советскай өттүттэн дуогабарга ССКП КК Генеральнай Секретара Л. И. Брежнев уонна ССКП КК Политбюротун чилиэнэ, ССРС Министрдэрин Советын бастакы солбуйааччы К. Т. Мазуров илии баттаатылар. Оттон болгарскай өттүттэн дуогабарга БКП КК бастакы секретара, БНР Министрдэрин Советын Председателэ Тодор Живков илии баттаата.

Маны таһынан Советскай-болгарскай коммюнике эмиэ илии баттанна.

Грецияҕа хараҥа түүн бүрүүкээтэ

Муус устар 21 күнэ — Греция историятыгар хара датанан киириэҕэ. Муус устар 21-с чыыһылата буолар түүнүгэр Греция армията өртөн ыла бэлэмнээбит королевскай двор уонна иһаа хабыр реакция көмөлөрүнэн байыаннай перевороту оҥордо. Дойдуга монархическай-фашистскай диктатура олохсуйда. Бу переворот дьиҥнээх көҕүлээччиларинэн АХШ империалистическай эргимтэлэрин аҕыахха сөп. Греция немецкэй-фашистскай сэриилэртэн босхолоноотун кытта холбоһуктаах штаттар бу дойдуну иккис аан дойду сэриитин кэнниттэн байыаннай плацдармнарыгар кубулуппуттара. Чуолаан АХШ, грецкэй реакция Греция норуотун национальнай босхолонуулаах хамсааһынын хаанынан уһуннарыытыгар көмөлөспүттэрэ. 1947 сыллаахха дойдуга Грецияны Америка сабыдыалыгар үтэйбит „Трумэн доктрината“ биллэриллибитэ, оттон 1952 сыллаахха Греция НАТО-ҕа киллэриллибитэ. Холбоһуктаах штаттар Греция армиятын тэрийбиттэрэ. 1946 сылтан АХШ Грецияҕа 3,5 мөлүйүөн доллары „биэрбитэ“; бу сууматтан аҥарын кэриҥэ армияны тутууга барбыта. 1953 сыллаағы американскай-грецкэй сөбүлэһии быһыытынан АХШ билигин бэйэтин байыаннай наадатыгар Греция территориятын туох да хонтуруола суох туһаныаҕа. Греция кыраныссатын постарыгар „ыалдьыттара“ — Средиземнай муораҕа хаһаайынныыр Америка 6-с флотун хараабыллара. Грецияҕа байыаннай перевороту оҥорооччулар Америка салайар эргимтэлэрин кытта быһаччы сибээстээхтэрэ.

Грецияҕа байыаннай переворот грецкэй норуот парламены бырдыахтаах кэмигэр буолбута. Уопсай түмүгүнэн быыбардар хаҥас партиялар хотууларынан түмүктэниэхтээх этэ.

Ити, биллэн турар, американскай империалистары уонна грецкэй реакцияны улаханнык куттаабыта. Киниләр норуот көҥүлүн быһарга туһу баҕарар оҥоруллорун кэрэйбэтэхтэрэ. Дьэ ол иһин переворот кэнниттэн сонно тутатына хаҥас партиялары утары маассабай сойуолаһыннар буолбуттара. Биир сомоҕо хаҥас демократическай партия үлэтэ бобуллубута, конституция туттуллубат буолбута. „Греция коммунистическай партията өссө 1947 сыллаахха бобуллубута“. Хас да киһи хаайыллыбыта.

Киниләри Эгейскэй муора очуос таас арыыларыгар тутуллубут концентрационнай лаагырдарга үүрэллэр. Киниләри онно суһал ыҥырыылаах трибуналлар күүтэллэр. Греция реакционердара Греция биллиилээх политическай деятелларын уонна бастатан, Греция норуотун геройа Манолис Глезоһы күүс өттүнэн дьакыйарга улаханнык суудайаллар. Ол эрээри аан дойду общественноһын модун бырачыаһа Грецияҕа байыаннай - фашистскай перевороту оҥоруурга уордайыта палачтар хааннаах баппаҕайдарын тохтоппута. Маныаха сүҥкэн оруолу, бу боппуруоска Советскай правительство сайабылыанньата ылбыта.

Грецияҕа байыаннай переворот Европа балаһыанньатын ордук сытыырхатта, ону сэргэ Средиземнай муора илиҥҥи өттүгэр әмиэ итинник балаһыанньаны үөскэттэ. Билигин Грециятааҕы байыаннай саайка бэйэтин түөрэккэй балаһыанньатын тупсарар наадатыгар байыаннай-монархическай режими олохтоото. Кини орто буржуазияны бэйэтин диэки тарда сатыыр, итини тэҥэ Греция нэһилиэнньэтин 70 сыһыанын ылааччы баанынайдарга төһө кыалларынан чэпчэтиилэри оҥорор. Ол әрээри норуот переворот кэнниттэн байыаннай-фашистскай диктатураны утары турунан әрэр.

Бу охсуһуутугар Греция норуотун Европа норуоттара, аан дойду бары прогрессивнай күүстэрэ өйүүллэр.

Соторутаагыта Карловы Варга буолан ааспыт коммунистическай уонна рабочай партиялар конференцияларын представителлэрэ Грецияҕа буолбут байыаннай переворуттан улаханнык уордайаллларын эттилэр уонна греческай демократтар өссө ыкса сомоҕолоһоллоругар баҕарарларын биллэрдилэр.

ССТА.

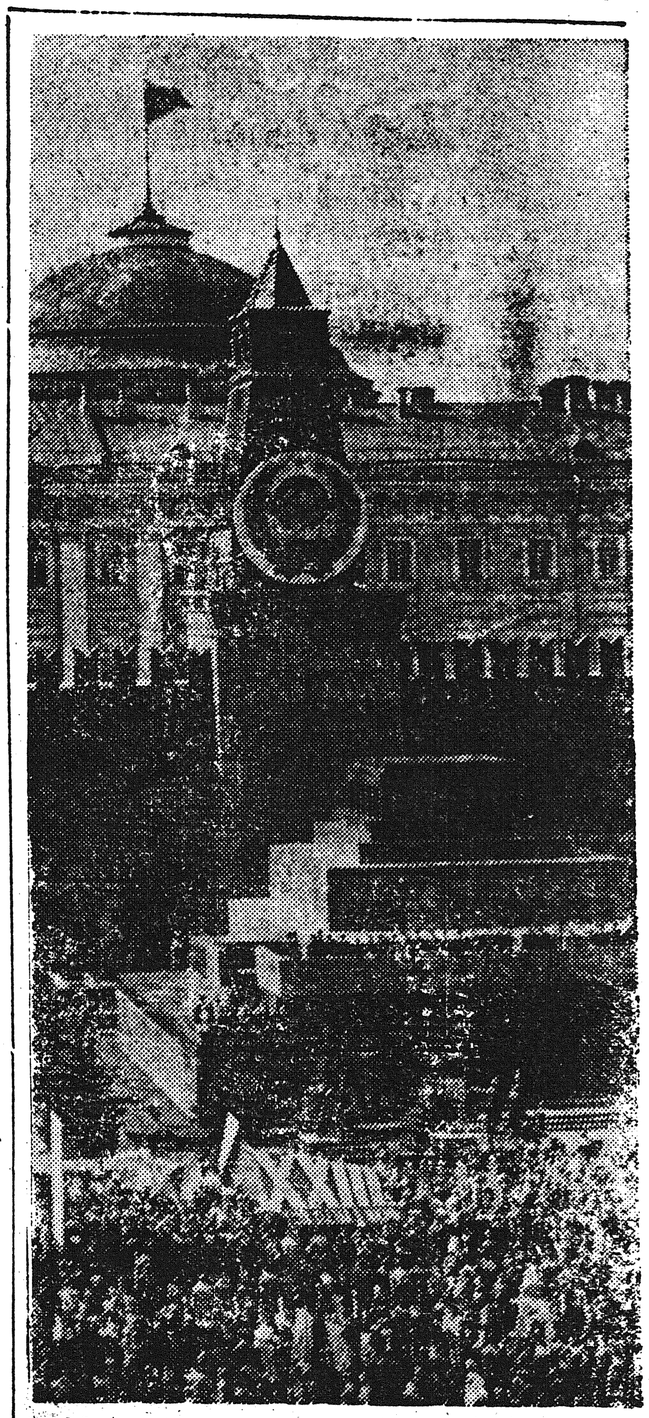

Москваҕа Пиэрибэй Маайы бырааһынныктааһын. Үлэһиттэр представителлэрин Кыһыл болуоссаттааҕы демонстрациялара.

ССТА фотохрониката.

Тюменскай уобалас бурдугу үүнээрээччилэрэ үрдүк үүнүүнү ылар иһин охсуһаллар. Онуоха тыһыынчанан гектар сиргэ уоҕурдуулары ыһарга киниилэргэ летчиктар көмөлөһөллөр.

Снимокка: летчиктар уочараттаах көтүүнү оҥороору сүбэлэһэллэр.

Якутская гос. респ. биб-ка им. Пушкина

БААЙ АЛМААСТААХ ДОЙДУ

Бу куорат үөскүөбүттэн кытаанах айылҕалаах. Мирнэйгэ кыһын 50 кыраадыска диэри тымныйар.

Хаһан да ирбэт тоҥ оройуона. Олус куйаас гынан баран кылгас сайыннаах. Хаһан да бүтэн быстыбат кыһыннаах.

Ыраахтаҕылаах Россияҕа улахан алмаастар бааллара биллэр. Биир сүрдээх бөдөҥ, Индия саамай улахан алмаас тааһа бэрт өлбөх сири эргийэн, тэлэһийэн, тиһээҕэр Россияҕа, Орлов графка түбэспитэ. Орлов туран ону Екатерина II-га бэлэхтээбит. „Шах" диэн иккис алмааһы Персия Николай I-гэ Грибоедов өлбүтүгэр толук диэн биэрбитэ.

Итинник алмаастары Россияҕа бэйэтигэр булбаттара. Бастакы сыаналаах таастар көлүн Уралга көстүбүттэрэ. Аан дойду иккис сэриитин иннинэ манна алмаастаах сири булбуттара. Итини көрдөөһүн үлэтэ сэрии бириэмэтигэр тохтотуллан баран, 1947 сыллааҕыта эрэ саҕаламмыта.

Соҕуруу Африка алмаастаах оройуонун уонна Енисей, Лена өрүстэр икки ардыларынааҕы Сибиир платформатын геологическай структураларын тэннээн көрөн баран, А. И. Буров салайааччылаах үлэһайдар бөлөхтөрө бу икки бэйэ-бэйэлэриттэн тэйиччи сытар оройуоннар өлбөх маарыннаһардаахтар диэн түмүккэ кэлбитэ. Алмааһы көрдүүргэ аналлаах сир аадырыһа быһа холоон ыйыллыбыта. Бу диэтинэн хаһан эрэ баар буолуон сөп диэн саҕаламмыта. Өрүстэр таастарын суулаа-суулаа, геологтар өрүстэр сүүһүлэриттэн, киниэр салааларыттан айаннаабыттара.

1954 сыллаах атырдьах ыйыгар Ленинград геолога Лариса Попугаева уонна рабочай Федор Беликов Бүлүү өрүскэ түһэр сыра үрэхтэн кимберлит магнайты трубкатын булбуттара, өнтуларын „Зарница" диэн ааттаабыттара. Ити трубка алмаастаах сири буларга геологтар суолларын чахчы сырдаппыта. Сотору геолог Щукин этэрээтэ ыаллыы сиргэ „Удачная" диэн өссө баай трубканы булбута.

Ол эрээри итиэр айан суолуттан олус тэйиччи буоланнар, киниэрэ хостуу барбатахтара. Хабардин этэрээтэ булбут „Мир" диэн үһүс трубка эрэ хостонор буолбута. Манна куорат тутуута саҕаламмыта. Ииҥэлээх диэн кыра үрэх биэрэгэр Мирнэй куорат магнайгы обогатительнай фабриката туруорбуттара.

Маҥнайгы арыйааччы чиэһигэр ааттаммыт Хабардин хаспаҕын биэрэгэр кыракый мас дьиэлэр кэккэлэспиттэрэ. Билигин киниэлэр кэтэх өттүлэригэр үрдүк атахтарга улахан таас дьиэлэр дьэҥдэйэн тураллар. Соҕуруутан хоту диэки саҥа Ленинградскай проспект субуллар.

Итинник мээнэҕэ ааттамматаҕа. Бу уулуссаны уон сыл анараа өттүгэр Ленинградтан кэлбит тутааччылар олохтообуттара. Оттон кини уҥа-хаҥас өттүгэр Мирнэй атын уулуссалара үөскээн баартара. Трактордар, массыыналар маҥнайгы караваннара 50 кыраадыстаах тымныыга тоҥуу хаары тэлэн „Мир" трубкаҕа айаннаабытын Социалистическай Үлэ Геройа Орлов биригээдэтэ бэркэ өйдүүр. Ленскэйтэн Мирнэйгэ диэри айаннаабыт ити 26 көстөрө олус да эрэйдээх этилэр!

Бастакы балаакка. Бастакы мас дьиэ. Ол дьиэ мемориальнай хаптаһыннаах пааматынныык буолан билигин да турар. Ити барыта история номоҕо буолла. Билигин үксэ куораттыы олохдьаһах буолан эрэр. Бадараан буолан кыһы сатаан сылдьыбат уулуссалара улам сыҕаллан, бетон тэҥ билиитэлэриттэн бүрүллэлэр. Дьиэлэри сир аннынан водопровод, канализация турбалара ситимниилляр. Саха сиригэр спорт саамай улахан дыбарыаһа тутулунна. Культура дьиэтин тутуута саҕаланна. Куораттан ус биэрэстэлээх сиргэ, арҕаа сүдү улахан обогатительнай фабрика турар. Бу фабрика рудаттан төһөлөөх да кыракый алмааһы булан ылар уустук аналлаах.

Мирнэй куорат сыччах уонун эрэ туолла. Кини төрүттэммитэ биэс сыл буолбутун кэннэ, 1960 сыллаах ахсынньы 13 күнүгэр Мирнэй куорат Совет биир сүрүн алмаас-баай сирин киинэ диэн ааттаммыта.

Ол кэнниттэн Мирнэйгэ Ленинградтан, Киевтан, Москваттан, Свердловскайтан, Якутскайтан, Ленскэйтэн, Удачнайтан, Чернышевскайтан, Айхалтан, Сунтаартан, Оймуконтон, Верхоянскайтан, Чокурдахтан, Тикси куораттартан, Анабартан, Булуҥтан, Саскылахтан, Тикситтэн, Хатыҥ Сыырдан, Тарын-Юряхтан, Усть-Кутттан, Ыгыатта, Нерюҥри, Мохсоҕоллоох, Амма, Чурапчы, Таатта, Горнай, Хаҥалас, Мэҥэ-Хаҥалас, Үөһээ Бүлүү, Верхнеколымскайтан, Усть-Янскайтан, Аллаиховтан, Нижнеколымскайтан, Среднеколымскайтан, Абыйтан, Эвенскайт